

ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОТБРАНАТА И СИГУРНОСТТА

БЮЛЕТИН, НОЕМВРИ 2017

➤ СЪДЪРЖАНИЕ

- Сценарии за развитие на Общата политика за отбрана и сигурност на ЕС, предложени от ЕК – позицията на България

3

- Разместване на пластовете в Близкия Изток: Смяната на властта в Саудитска Арабия започна

6

Трите предложени от ЕК сценария за развитие на Общата политика за отбрана и сигурност на ЕС – позицията на България

В Документа си за размисъл ЕК предложи **3 сценария за развитие на Общата политика за отбрана и сигурност** и за задълбочаване на взаимодействието между страните-членки на ЕС.

1. Сътрудничество
2. Споделени сигурност и отбрана
3. Обща отбрана и сигурност

На дискусиата „**Заедно в сигурността. Ролята на България в общата европейска отбрана**“, проведена на 16.10.2017 г. в Централния военен клуб в София с участието на президента на България

Румен Радев, премиера Бойко Борисов, министъра на отбраната Красимир Каракачанов, президента на ПЕС Сергей Станишев и лидера на БСП Корнелия Нинова, **експертите се обединиха около мнението за подкрепа от българска страна на втория сценарий - споделяне.**

* * *

При споделените сигурност и отбрана има **ново, различно и по-високо ниво на способности и възможности**. Сценарият се основава на солидарно и съвместно възприемане на заплахите и на сближаване на стратегическите подходи.

При този вариант се **разширяват военните възможности на ЕС** за използване на военни части извън територията на Съюза. **Засилва се ролята му по отношение на вътрешната сигурност на страните-членки** и се подобряват способностите за противодействие на такива заплахи като тероризма, хибридни и кибер-атаки ,засилва се ролята при охраната на границите и на енергийните трасета.

Ускорява се процесът на вземане на решения и се създават общи структури за планиране и командване.

Реализира се процес на сближаване на планирането и **съвместно се придобиват способности в определени сектори.** **Засилват се функциите на ЕС** по отношение на невоенните измерения на сигурността като **финанси, митници, здравеопазване и енергетика.**

Създава се **общ отбранителен пазар** и се осъществява консолидация на отбранителната индустрия.

Какво предвиждат другите два сценария за развитието на ОПСО?

Първият от тях – сътрудничество - се основава на доброволното участие на всяка страна и предполага ad hoc решения т.е. при възникване на заплаха или криза. Страните не са обвързани юридически и политически да приемат единни насоки за отбранително планиране. Всяка страна сама интерпретира солидарността и сътрудничеството с другите в зависимост от своите позиции и интереси за всеки конкретен случай. Страните сами се грижат за придобиването и поддържането на военни способности отбранителната индустрия запазва своя фрагментиран характер.

При този сценарий всяка страна е принудена да развива целия спектър от способности, което практически се оказва невъзможно за по-голямата част от страните-членки.

По същество този сценарий отразява сегашното състояние.

Третият от сценариите е: Обща отбрана и сигурност. Както подсказва името при него се създава обща система като военната защита на страните-членки се осигурява от ЕС и НАТО като взаимна отговорност.

Солидарността и взаимодействието се приемат като норма и има пълно сближаване на стратегическите подходи.

Отбранителното планиране е синхронизирано и националните приоритети са съобразени с общите за ЕС.

При силите за отбрана се предвижда:

много висока степен на интеграция и създаване на сили за бързо развързване от името на ЕС; постоянни сили за охрана на границите; сили за гражданска защита; постоянни ВМС и се предвижда съвместно придобиване и развитие на средства и сили за разузнаване.

Предвижда се създаване на единен отбранителен пазар и висока степен на консолидация на отбранителната индустрия на страните-членки.

Въвежда се общ контрол върху разходите за отбрана и се следи за тяхната ефикасност.

Създават се общи структури за планиране, управление, командване и разузнаване.

Заедно в сигурността

Ролята на България в общата европейска отбрана

Конкретните предложения на експертите за елементи на позиция на България по развитието на Общата политика за сигурност и отбрана

След дискусията по предложенията на Европейската комисия в Документа за размисъл относно развитието на Общата политика за сигурност и отбрана, **предложенията за елементи на национална позиция са:**

1. Предложените 3 сценария са добра отправна точка и България трябва активно да участва в обсъжданията и в търсенето на отговори за задълбочаване на взаимодействието между страните-членки на ЕС в отбраната и сигурността.

2. Всеки един от сценариите има своите плюсове и минуси, но сценариите са

4. Изразена беше единодушна подкрепа за втория вариант- „Споделени отбрана и сигурност“. Това е ново, различно и по-високо ниво на способности и възможности за ЕС. Този вариант предполага съвместно и солидарно възприемане и разбиране за заплахите и сближаване на стратегическите подходи. Предвижда се и засилване на ролята на Съюза по отношение и на вътрешната сигурност на страните-членки и на ЕС като цяло.

5. Председателството на ЕС от България е време през ,което ще се проведат дискусиите по Бялата книга за бъдещето на ЕС, по вариантите за развитие,

отворени и позволяват включване на елементи от един от тях в друг.

3. Не бива да има и да се допуска различно ниво на защита, отбрана и сигурност за различните страни-членки т.е. не трябва да има "Европа на различни скорости" и в тази област.

включително и по идеите за Отбранителния фонд и възможностите за подпомагане на отбранителната индустрия. Необходимо е да се включим активно в разработването на ясен регламент, на координационен механизъм и на съответна структура.

За да видите тази част от дискусията, моля кликнете върху снимката. *Вашето устройство трябва да е свързано с интернет.*

Разместването на пластовете в Близкия Изток

С очертаващия се край на войната срещу джихадистката терористична групировка Ислямска държава, в Близкия Изток се активираха процеси, които ще формират обстановката по сигурността в следващото десетилетие не само там, но и в съседните му региони. Засилва се опасността от нов военен конфликт.

Смяната на властта в Саудитска Арабия започна

На фона на (засега) затихващата „джобна война“ през октомври между кюрдите от една страна и федералните иракски сили и подкрепяните (с оръжие, хора и съветници) шиитски военни формирования – от друга и успоредно с неочакваната от мнозина оставка на ливанския премиер Саад Харири, която неизбежно ще дестабилизира Ливан, в Саудитска Арабия реално започна процесът на смяна на властта, която ще премине в ръцете на

престолонаследника принц Мохамед бин Салман (по-надолу - принц Мохамед). Много вероятно е, че е въпрос на седмици или няколко месеца, това да стане официален факт.

Смяната на властта в Саудитска Арабия е въпрос на седмици или няколко месеца

Правото за унаследяване на трона в кралство Саудитска Арабия (КСА) не включва системата на унаследяване на титлата (и реалната власт) от първородния син на краля. То предопределя само, че кралят трябва да бъде от наследниците (синове и внуци) на основателя на страната – крал Абдулазиз ибн Сауд.

С течение на времето, това създаде проблем, който с годините се задълбочава. От една страна, на трона се възкачваха все по-възрастни престолонаследници, което до определена степен ограничава техните физически и ментални възможности да управляват страната в условията на абсолютна монархия. От друга страна, наследниците на основателя на държавата стават все повече, а това на свой ред предизвиква търкания и дразги между тях. Счита се, че понастоящем „Домът на Сауд“ (т.е. цялата фамилия) наброява около 15 000 човека, като основната част от богатството и властовия ресурс са в ръцете на около 2 000 от тях.

На 31 декември, настоящият (от 23 януари 2015 г.) крал на Саудитска Арабия – Салман бин Абдулазиз ал-Сауд ще стане на 82 години. Неговият син (и очевидно – фаворит) – престолонаследникът принц Мохамед е 32-годишен. Когато (и ако) той поеме властта, това ще „форматира“ политиката на КСА за десетилетия.

Крал Салман има още две титли – той е премиер-министър и „Пазител на двете свети места“.

Това дава възможност за **няколко варианта за преминаване на властта** в ръцете на принц Мохамед:

Крал Салман абдикира в полза на принц Мохамед. Това няма да е нещо ново в „Домът на Сауд“. През 1902 г. Абдулазиз ибн Сауд овладява наследствения за фамилията населен пункт Дария в централната част на Арабия, след което баща му – Абдулрахман му предава лидерството на Дома на Сауд. (Според някои информации, сегашният крал Салман вижда в принц Мохамед унаследен характера на Абдулазиз ибн Сауд.) В по-нови времена, през 1964 г. считаният (от семейството) за „прахосник“ крал Сауд е принуден да предаде трона на своя полубрат Файсал. Пълната абдикация едва ли е най-желаният в Рияд вариант. Въпреки това, не е изключено той да бъде осъществен, дори и ако абдикацията е частична. (Подобно на абдикирането на емира на Катар Хамад ал-Тани през 2013 г. в полза на сина му Тамим, при което Хамад ал-Тани запази голямо влияние върху политиката на Катар, а също и носи титлата „Емир – отец“.)

Крал Салман предава трона, но си запазва титлата „Пазител на двете свети места“. Светите за мюсюлманите места - Мека и Медина са овладени от Абдулазиз ибн Сауд през 1925 г. и от тогава са под контрола на династията. През 1986 г. крал Фахд формално заменя титлата си „величество“ с „Пазител на двете свети места“. При този вариант, крал Салман ще предаде „само“ политическата власт на принц Мохамед, но ще запази своята религиозна титла. Това би създадо усещането, че той е запазил „по-важната“ власт, доколкото тя е израз на обединителната и лидерска роля на КСА по отношение на арабския и мюсюлмански свят.

Принц Мохамед е назначен от крал Салман за премиер-министър.

Понастоящем, кронпринцът на КСА е вицепремиер и „повишаването“ му няма да има някакво особено практическо измерение. По принцип, Министерският съвет (МС) на КСА заседава един път седмично под председателството на премиера (т.е. – на краля). Въпреки това, МС не е най-важният орган за вземане на стратегически решения. Това става в два други съвета – Съветът по въпросите на политиката и сигурността и Съветът по въпросите на икономиката и развитието. Двата съвета са създадени през 2015 г. от крал Салман и понастоящем се ръководят от принц Мохамед, който е и министър на отбраната на КСА. Въпреки, че на пръв поглед назначаване на принц Мохамед за премиер изглежда само формалност, то ще носи и важно политическо послание – крал Салман наистина желае да предаде властта на сина си.

Принц Мохамед става регент. Това също не е новост за КСА.

Назначаването за регент се прилага в КСА – в случаите когато кралят няма възможност за дълъг период да изпълнява задълженията си – предимно по здравословни причини и най-вече, ако се налага продължително лечение на краля в чужбина. През 1995 г. крал Фахд, който има здравословни проблеми, назначава за регент престолонаследника принц Абдуллах. Но, братята на краля – Султан, Найеф и Салман, на практика не позволяват на регента да получи пълната власт в монархията. Това става едва през 2005 г. когато той наследява трона. Възможността принц Мохамед да стане регент все пак съществува и нещо подобно вече се е случвало.

При на посещението на крал Салман в Русия през октомври т.г., той назначи кронпринца за „заместник“, който (по съобщението на официалната Саудитска пресагенция) „ще ръководи държавните дела и ще се грижи да интересите на хората по време на неговото отсъствие“.

Унаследяване на трона от принц Мохамед след смъртта на крал Салман.

Осъществяването на този вариант е възможно единствено и само ако ролята му на лидер на „Домът на Сауд“ и съответно – на КСА бъде призната от най-високопоставените членове на фамилията, които трябва да положат клетва за вярност към него.

Това обаче съвсем не е сигурно – при обявяването му за кронпринц през юни т.г. 3 от общо 34 принцове, влизащи в Съвета по верността гласуваха срещу принц Мохамед. Още тогава, като един от основните противници на принц Мохамед се очерта принц Митаб бин Абдуллах – син на предишния крал и шеф на Националната гвардия, която има значителна военна сила и може да изиграе съществена роля, ако унаследяването на трона бъде оспорено. Според някои информации, неговият предшественик (като първи наследник на трона) принц Мохамед бин Найеф е отказвал да се откаже от заеманата до тогава позиция на кронпринц докато не е бил подложен на продължително безсъние и не са били спрени лекарствата му. По-късно бяха разпространени снимки, на които се вижда, как в знак на почит, принц Мохамед е коленичил пред него и му целува ръка. Но успоредно с това стана известно, че принц Мохамед бин Найеф е на практика под домашен арест в собствения му дворец.

През последните 1-2 години, **крал Салман и на принц Мохамед предприеха редица мерки**, насочени към увеличаване на популярността на принца в самото КСА и в международен мащаб и осигуряване на международна политическа подкрепа, също и подкрепата на икономическите среди при поемането от него на властта.

Те включваха:

- **Посещения на принц Мохамед в чужбина** – за създаване на контакти на високо ниво и придаване на имидж на „реформатор“, готов на действия, които да „модернизират“ и „осъвременят“ КСА. По-важните му посещения бяха в **САЩ, Русия, Франция, Китай, Япония и Израел** („секретно“ посещение през септември т.г., по време на което се е срещнал с премиера Бенямин Нетаняху). За постигане на по-добро отношение към крал Салман и принц Мохамед в ход бяха пуснати стандартните за КСА „оръжия“ – реални и/или обещаващи многомилиардни сделки за доставяне на въоръжение и политиката на КСА по цените на петрола. Така напр. при посещението си в КСА през май президентът на САЩ подписа сделки за оръжейни доставки на

стойност 350 млрд долара, а незабавно след посещението на крал Салман в Русия в началото на октомври т.г. цените на петрола отбелязаха повишение, а успоредно с това саудитските военни „проявиха голям интерес“ към възможностите за закупуване на ракетни комплекси С-400.

- **Обявяването на политики, официално демонстриращи намерения за „модернизирването“ на КСА** - амбициозни икономически и социални реформи, емблематични за които са неговата „Визия 2030“ и свързания с нея „Национален план за трансформация“ (целта е подготовка на икономиката на страната за еврата „след петрола“), изграждането на мегаполиса NEOM (изцяло нов град на площ от около 26 000 кв.км. на стойност около 500 млрд долара), засилването на туризма, изграждането на свободна икономическа/търговска зона, привличането на външни инвеститори др.
- **Демонстриране на решителни действия по борбата с тероризма** и екстремизма, вкл. в международен аспект. Пример в това отношение е иницирираното от КСА „остаркизиране“ на Катар.
- **Решително противопоставяне на Иран** в международните отношения и в рамките на водените от двете страни прокси – войни (в Сирия, Ирак, Йемен) и на подкрепяните от Сирия и Иран

- сили в други страни (основно – Хизбула в Ливан) с цел осигуряване на подкрепата на про-израелски настроените среди на Запад, а също и на самия Израел.
- **Туширане или заглушаване на критиките срещу КСА** в ООН за ролята ѝ във войната в Йемен – най-вече по отношение на безразборните бомбардировки, довели до много жертви сред цивилното население, вкл. и деца.
- **Въвеждането на някои (макар и много ограничени) реформи**, доказващи „искрените намерения“ на принц Мохамед по отношение на „връщането на Саудитска Арабия към умерения и отворен ислям“ – напр. даването на разрешение на жените да шофират, обещано известно „отваряне“ на страната за международния туризъм и др.

В самото КСА, **крал Салман** направи опит да намали съпротивата срещу обявяването на принц Мохамед за престолонаследник в кралската фамилия.

Той **промени закона за унаследяването** така, че синовете на принц Мохамед да не могат да го унаследят на трона, а и

неговият брат – принц Халед (сега посланик на КСА във Вашингтон), също няма да може да стане крал.

Успоредно с това, репресиите срещу „инакомислещите“ в КСА съвсем не са намалени.

Реално жестоко се потиска всяка проява на неодобрение на политиката и действията на краля и принц Мохамед.

В страната, правната система на която е основана на Шарията, **продължава често да се прилага смъртното наказание.**

Официално, то се налага обикновено за убийство, изнасилване, тероризъм (това понятие с много „широко“ разбиране), въоръжен грабеж, трафик на наркотици и в някои случаи – за вероотстъпничество. Според международните правозащитни организации, присъдите често се издават след компрометирани процеси, несъответстващи на международните правни норми и стандарти, вкл. и въз основа на показания, изтръгнати с мъчения.

По официални данни на Рияд, през 2016 г. са били изпълнени смъртните присъди на 153 човека. От началото на 2017 г. до 3 октомври т.г. в КСА бяха екзекутирани (най-често – чрез обезглавяване) 100 човека, като екзекуциите бяха учестени след обявяването на принц Мохамед за първи престолонаследник.

Според доклад на правозащитната организация „Reprieve“ от юни т.г., **41% от екзекутираните през 2017 г. са били осъдени на смърт за ненасилствени действия, вкл. и за участие в политически протести.**

През последните месеци, в страната по различни обвинения (често – свързани с тероризъм или подстрекаване към тероризъм или размирици) бяха **арестувани голям брой либерални или ислямистки настроени интелектуалци, клирици и писатели.**

Уволнени бяха хиляди имами, които според властите са проповядвали екстремистки идеи.

Особено силни са **репресиите срещу шиитското малцинство**, което населява предимно източните части на КСА. Натискът на властите срещу шиитите до голяма степен се дължи на виждането, че техните чести протести се инспирират от Иран и че те биха могли да играят ролята на негова „пета колона“ в провинция Кятиф (Източната провинция), където сунитите са едва около 3% от населението, но в която се намират и най-големите залежи от петрол и природен газ на кралството. От друга страна, ухабитските клирици в КСА (вкл. и най-високопоставените) „редовно“ издават фатви, в които шиитите са обявявани за „вероотстъпници“ и „най-злостни врагове на мюсюлманите“. Всичко това води до чести репресии и нарушаване на човешките права на шиитите, които общо са между 10 и 15% от населението.

През януари 2016 г. беше екзекутиран известният шиитски клирик шейх Нимр ал-Нимр, който стана известен като водеща фигура по време на протестите на шиитите в КСА през 2011 г. (в рамките на т.нар. „Арабска пролет“). Въпреки че той винаги е призовавал за мирни протести за повече права на шиитите, които считат, че са negliжирани и репресирани от управляващите в КСА сунити, където ухабизмът е държавна религия.

Ал Нимр бе арестуван през 2012 г. и осъден на смърт за противодържавна дейност, подстрекаване на религиозно противопоставяне и размирици и др. обвинения.

През май т.г. отново бяха издадени редица смъртни присъди за участие в протести, вкл. и на един инвалид. През лятото на т.г. след първоначални мирни протести, последвани от въоръжени стълкновения, властите булдоризираха 400-годишния квартал Мусавара на населения предимно от шиити град Авамия.

Според официалните съобщения, кварталът от години е „гнездо на терористи“, които са убили няколко служители на силите за сигурност и унищожаването му е било с цел да бъде елиминирана терористичната заплаха, произтичаща от него в продължение на 6 години (след 2011 г.).

Активисти от местното население, обаче твърдят, че в протестите са били предимно мирни и свързани с искания за реформи. Съпротива е била оказана, след като на 10 май т.г. силите за сигурност са предприели действия по насилственото изселване на жителите на квартала, вкл. и с използване на тежко въоръжение.

Обстановката в КСА във вътрешен и международен план се усложнява и от **неуспехите в международните отношения**, които неизменно съпътстват действията на страната през последните години, по-важните от които са:

- Неуспехът в опитите да бъде свален от власт сирийския президент Башар ал-Асад и в страната да бъде наложено сунитско управление, като бъде елиминирано влиянието на Иран и преустановена подкрепата за ливанската Хизбула. По-голямата част от подкрепяните от Саудитска Арабия опозиционни на Асад сили в Сирия преминаха под влиянието на Турция, а позициите на Иран (вкл. и присъствието военни сили) се засилиха.
- Подобна е ситуацията по отношение на Ирак, където подкрепяните от КСА управляващи в Кюрдския автономен регион претърпяха военно поражение след референдума за независимост от силите на федералните власти – основно от подкрепяните от Иран шиитските формирования Хашд ал-Шааби (отчасти – въоръжавани и попълвани със съветници и членове на Корпуса на пазителите на ислямската революция).
- До голяма степен се проваля и опитът за оказване на натиск върху Катар, който с помощта на Турция и Иран, не само че не „капитулира“, но и на практика се освобождава от влиянието на Рияд.
- Войната на водената от КСА коалиция в Йемен (интервенцията започна в края на март 2015 г.) за налагане на властта на президента Абд Раббух Мансур Хади е в общи линии неуспешна и въпреки огромното си превъзходство във военно отношение, коалицията не

успява да се наложи над въстаниците, доминирани от шиитските бунтовници от етноса Хути.

Всички тези „начинания“, които „поглъщат“ огромни финансови средства и други ресурси, са започнати до голяма степен с активното участие и по инициатива на принц Мохамед.

Неуспехите предизвикват недоволство сред влиятелните кръгове в „Дома на Сауд“, което с течение на времето нараства. То е подсилено и от неодобрението им към методите и някои (повечето) от идеите на принца по икономически въпроси.

Очевидно, крал Салман и принц Мохамед са стигнали до извода, че **с течение на времето, съпротивата срещу предвиденото от тях преминаване на властта в КСА в ръцете на принц Мохамед само ще се разраства и засилва.**

От друга страна, конфискуването на финансовите и други активи на част от най-богатите (не само в КСА, но и в световен мащаб) саудитски граждани съществено ще попълни „поизпразнената“ държавна хазна. Така, по „естествен път“ се стига до събитията, започнали на 4 ноември т.г. Заслужава си да бъде отбелязан фактът, че „реформаторите“ Салман и Мохамед са избрали да действат по начин, който по всички свои особености е характерен за „силната ръка“ от епохата на налагането на абсолютната монархия в КСА – репресиите. Ставащото доказва, че на 4 ноември е започнало прилагането на **внимателно подготвен план за действие.**

Основните досегашни моменти от него са:

- **Направена бе промяна в наказателното законодателство на КСА.** Според нея, наказанието за критика на личността и/или действията на краля или престолонаследника (принц Мохамед) е затвор между 6 и 10 години затвор; „злоупотребилите“ със своето „социално, медийно или академично“ влияние, които „подпомагат тероризма“ ще получават присъди до 15 години затвор; участвалите в атаки, при които има смъртни случаи ще бъдат осъждани на смърт; за носене на оръжие и/или експлозиви по време на атака присъдата ще бъде между 10 и 30 години затвор; също с между 10 и 30 години лишаване от свобода ще бъдат наказвани и лицата, които тренират „бойни изкуства“ с цел да бъдат използвани при тероризъм; за създаване или ръководене на терористична клетка наказанието ще бъде между 15 и 25 години затвор; всеки, който насърчава другото да се присъедини към терористична организация ще получи присъда между 8 и 25 години затвор. Към наказуемото подпомагане на терористични организации се добавя и тяхното финансиране. Присъдите за бивши военни и служители на силите за сигурност за същите деяния са в завишен размер.

В ход е реализирането на внимателно разработен план

- Създаден беше **нов орган на властта – Върховен комитет** председателстван от престолонаследника принц Мохамед. В него влизат (като членове) председателят на комисията за наблюдение и разследване, председателят на националния антикорупционен орган и началникът на Генералното финансово-ревизионно бюро, главният прокурор и шефът на службата за държавна сигурност. Крал Салман оправдава създаването му с простъпките на „някои“, които са поставили собствените интереси над обществените“. На практика, в съответствие с кралския указ за създаването му, новият Комитет (който напълно съзнателно се налага в публичното пространство като „антикорупционен“) получава **върховна власт в страната и може да действа „свободно от законите, правилниците, инструкциите, заповедите и решенията“** при изпълнение на следните задачи:

- откриване на нарушенията и престъпленията и лицата/общностите замесени в случаи на „обществена корупция“;
- разследване, издаване на заповеди за арест, забрани за пътуване, разкриване и замразяване на сметки и активи; проследяване на фондове и активи и предотвратяване на предаването им от личности и общности; Комитетът може да предприема каквито и да било мерки, които

счита за необходими, докато случаите не бъдат отнесени до разследващите органи и съда; Комитетът може да предприема всякакви мерки по отношение на замесените в корупция – лица, фондове, активи, движима и недвижима собственост в страната и извън нея, а също и да „връща“ фондове в държавното съкровище и да преобразува каквато и да било собственост в държавна;

- Комитетът може да поиска и следва да получи помощ от когото и да счете за необходимо, а също и да създава групи за разследване, съдебно преследване и т.н., като на тези групи могат да бъдат делегирани част или всички права на самия Комитет.

- Незабавно след оповестяването на създаването на Комитета в КСА **бяха задържани и/или уволнени от заеманите постове редица високопоставени лица – 11 принца** (вкл. и членове на кралското семейство), около 40 бивши и настоящи министри. Официалният повод за задържането им е корупция и пране на пари. Реално, това са преди всичко тези, които биха могли да се противопоставят на поемането на властта от принц Мохамед или не са съгласни с

неговата политика и използваните от кронпринца методи за провеждането ѝ. Сред тях са членове на семейството на предишния крал Абдулах и техни привърженици – министърът на Националната гвардия, командващият ВМС, министърът на икономиката и планирането, шефовете на трите телекомуникационни мрежи в КСА. Освободени от длъжностите им и/или задържани са принц Турки бин Насер (министър на метеорологията и околната среда); принц Фахд бин Абдулах бин Мохамед (заместник-министър на отбраната); принц Ал Уалид бин Талал (един от най-богатите хора в света, бизнесмен, медиен магнат); принц Митеб бин Абдулах (министър на Националната гвардия); принц Турки бин Абдулах (губернатор на Рияд); Халид ал-Тувайржи (шеф на Кралския двор); Мохамед ал-Тубайши (президент на протокола на Кралския двор); Амр ал-Дабагх (губернатор на държавния инвестиционен орган); Сауд ал-Дувайш (изпълнителен директор на „Saudi Telecom“); Адел Факейх (министър на икономиката и планирането); Ибрахим ал-Ассаф (министър на финансите); Абдулах Султан (командващ ВМС); Халид ал-Мулем (изпълнителен директор на „Saudi Arabian Airlines“ и бизнесмен); Салех Камел и синовете му (бизнесмени); Ал Уалид ал-Барахем (собственик на групата „MBC“); Бакр бин Ладен (председател на „Bin Laden Group“); Мохамед ал-Амуди (бизнесмен). Няма съмнение, че ще последват още задържания на знакови за КСА фигури.

- Комитетът на принц Мохамед забрани временно излитането на частни самолети от летищата на кралството (за да предотврати опити за бягство) и **замрази**

активите и фондовете на задържаните, които се очаква да бъдат предадени на държавната хазна.

Вечерта на 4 ноември **при катастрофа с хеликоптер загина принц Мансур бин Муркин ал-Сауд** – заместник-губернатор на провинция Асир, син на бившия първи престолонаследник принц Муркин. Според официалните информации, той е бил на инспекция на отбранителни и граждански съоръжения в района западно от град Абха в тази граничеща с Йемен провинция. Властите обявиха, че е започнало разследване на причините, но смъртта на принца незабавно предизвика спекулации в медиите и социалните мрежи, според които тя е **своеобразно „предупреждение“**.

- За успеха на начинанието на крал Салман и принц Мохамед ще допринесат и два фактора, които са от изключително важно значение за КСА:
 - **чистката беше „подкрепена“ и от най-висшата и най-авторитетната религиозна институция в страната – Висшият съвет на улемите.** Той разпространи изявление, в което „антикорупционните“ действия бяха определени като „важни“, формулировка, която в най-общи линии може да се разглежда, ако не като пълна подкрепа, то поне като не отхвърляща ставащото. Това е напълно достатъчно за да предотврати масово противопоставяне на религиозна основа;
 - според социологическите проучвания, идеите и

- **действията на принц Мохамед се подкрепят от поне около 70% от младите саудитци**, които несъмнено ще „застанат зад него“ в тази „смяна на поколенията във властта“.

Много е вероятно, **действията на краля и принца да са били съгласувани с Вашингтон** или най-малкото администрацията на президента Тръмп да е била уведомена предварително за тях. В сряда (1 ноември – два дни преди събитията в КСА) на внезапно и необявено официално посещение в Рияд беше Джаред Кушнър (зет и високопоставен съветник на президента по въпросите на външната политика и особено за района на Близкия Изток), който според някои информации е в отлични взаимоотношения с принц Мохамед. Това бе неговото трето посещение в кралството за тази година. За отбелязване е фактът, че той е пътувал с пътнически самолет, а не с делегацията на финансовия министър на САЩ Стивън Мнучин, който също бе на посещение в Рияд – основно по въпроси за борбата с финансирането на тероризма. Кушнер е бил придружаван от заместник съветника по националната сигурност Дайна Пауъл и пратеника за Близкия Изток Джейсън Грийнблат.

САЩ са били уведомени

След Рияд, Грийнблат е продължил за Аман, Кайро, Рамала и Йерусалим.

Вероятно, **в Израел също са били наясно с предстоящите в КСА събития**. Според информацията, по време на **секретното си посещение в Израел на 7 септември, принц Мохамед** е дискутирал с премиера

Нетаняху идеята си за подпомагане на мира в Близкия Изток. **Безпрецедентното сближаване и взаимодействие между Рияд и Тел Авив несъмнено ще се задълбочи и разшири – на базата на техния общ основен противник – Иран и неговите съюзници (основно – режимът на президента Башар ал-Асад в Сирия, Хизбула и съюзниците му в Ливан, частично – шиитите в Ирак)**. Идването на власт на принц Мохамед, който е твърд противник на Иран, когото обвинява в подкрепа на тероризма в региона и в световен мащаб, несъмнено ще ускори този процес.

За вижданията му свидетелства негово изявление от 24 октомври т.г.:

„Това, което стана през последните 30 години не е Саудитска Арабия. Това, което стана в региона на Близкия Изток през последните 30 години не е Близкият Изток. След иранската революция през 1979 г. (някои) хора искаха да копират този модел в различни страни, една от тях е Саудитска Арабия. Ние не знаехме, как да се справим с това. И проблемът се разпространи по целия свят. Сега е времето да се отървем от него... Ние просто се връщаме към това, което сме следвали – един умерен ислям, отворен към света и всички религии. 70% саудитците са по-млади от 30 години, честно (казано) – ние няма да пропилеем 30 години от нашия живот, борейки се с екстремистките идеи, ние ще ги унищожим сега и веднага“.

Реално, не е ясно какво разбира принц Мохамед под „умерен ислям“, доколкото съществуването на такъв е спорно – напр., според президента на Турция Реджеп Тайип Ердоган, такъв просто няма и дори терминът „умерен ислям“ е обидна за тази религия. В КСА още от създаването му, държавна религия е уахабизмът - една от най-консервативните (и насилствени) части на салафизма и това никога и при никакви обстоятелства не се е променяло.

За сметка на това, много бързо започна да се изяснява, какво се разбира под израза „сега и веднага“. Очертава се **ускорена и засилена (вероятно координирана с Израел) намеса на КСА в Ливан**.

На 30 октомври саудитският държавен министър по въпросите на Персийския залив Тхамер ал Сабхан заяви, че е учуден от мълчанието на ливанското правителство по действията на Хизбула. „Не е странно, че терористичната милиция (Хизбула) участва във война срещу кралството (КСА) по указанията на господарите на световния тероризъм, но това което е странно е мълчанието на ливанското правителство и народ“, заяви той. На следващия ден (31 октомври), Ал Сабхан беше доста по-конкретен. „За да се обуздае терористичната милиция (Хизбула), онези, които работят и сътрудничат с нея на политическия, икономическия и медийния фронт трябва да бъдат наказани. Трябва да има сериозни усилия за да възпряна тя на вътрешно и чуждестранно ниво и ѝ се противопоставя със сила“, писа той. В друго изявление, той обяви, че Саудитска Арабия „е решена да предприеме всички възпиращи мерки срещу Хизбула“.

Тези негови изявления предизвикаха екстреното посещение в Рияд на премиера

на Ливан Саад Харири на 31 октомври. Той се срещна с принц Мохамед и обсъжда с него именно споменатите от Ал Сабхан, но не и конкретизирани действия срещу Хизбула, подкрепата на което бе ключова за правителството на Харири.

На 3 ноември Харири се срещна в Бейрут със специалния пратеник на върховния лидер на Иран аятолах Хаменеи Али Акбар Велаяти. След срещата, Велаяти оцени правителството на Харири като много успешно и изрази одобрението на Техеран от постиженията му.

Незабавно след срещата с Велаяти, Харири отново отпътува за Рияд, от където на 4 ноември обяви за своята оставка, обвинявайки за нея Иран и Хизбула, като добави, че се опасява и за собствения си и на семейството му живот.

Междувременно, министър Ал Сабхан продължи с войнствената си реторика по отношение на Ливан и Хизбула. „Ние знаем, че ливанците са под окупацията на милицията Хизбула, една сатанинска милиция“, писа той в социалните мрежи. По думите му, Ливан няма да бъде това, което е бил след оставката на Харири, но Заливът (Персийският залив) „няма да приеме той (Ливан) да стане една платформа, от която тероризмът да си проправи път в нашите страни, и от неговите (на Ливан) лидери зависи, дали да стане една страна на тероризъм или мир“.

- ✓ Ставащото в КСА има всички атрибути на „чистка“ – предварително планиране и подготовка, организирани и координирани действия на силите за сигурност, много точно подбиране на лицата, станали жертва на репресиите.
- ✓ Тази чистка **ще утвърди абсолютизма и концентрацията на властта в КСА** и ще затвърди властта на крал Салман и преди всичко – на престолонаследника **принц Мохамед, който остава единствен възможен наследник на трона.**
- ✓ **Конфискуването на активите и финансовите средства** на едни от най-богатите саудитски граждани от една страна **ще попълни държавната хазна**, а от друга – **ще лиши основните противници на принц Мохамед от ресурси**, които ще са им крайно необходими за оказване на каквато и да било съпротива при поемането на властта от негова страна.
- ✓ Въпреки че не може да се очаква, че действията им няма да срещнат никаква съпротива, **такава съпротива ще бъде ограничена, спорадична и в крайна сметка – безрезултатна.**
- ✓ **Официалното предаване на властта** от крал Салман на принц Мохамед може да стане в най-близко бъдеще.
- ✓ **В международен аспект, събитията в Рияд ще доведат до сближаване на позициите на КСА (а и водените от него арабски страни от Персийския залив) с тези на други страни (на първо място САЩ и Израел) на основата на общия противник – Иран, което може да доведе до повишаване на напрежението и дестабилизация в Близкия Изток.**
- ✓ Напрежението в Близкия Изток ще продължи постепенно да ескалира до **въоръжено противопоставяне** в някои части на региона – напр. Ливан (за отстраняване на Хизбула или поне за ограничаване на влиянието му). Евентуална **военна операция (която става все по-възможна) на Израел срещу Хизбула и съюзниците му ще бъде подкрепена от КСА** и държавите от Персийския залив, които Рияд на практика доминира.

Несъмнено, **действията на Рияд и намеренията на престолонаследника принц Мохамед** и приближените му да предприемат „всякакви мерки“ (за отбелязване е, че не са изключени военните мерки) срещу Хизбула **са посрещнати с одобрение в Тел Авив и Вашингтон**. Те на практика означават, че евентуални израелски военни действия срещу Хизбула в Ливан (възможно и в Сирия) ще бъдат подкрепени от Саудитска Арабия и съюзните ѝ арабски страни, като тази подкрепа може да се отрази и на реакцията на Арабската лига.

Материалите в този бюлетин може да бъдат копирани само за лично ползване, в тяхната цялост и без каквито и да било промени в съдържанието им. Те са защитени от авторското право и използването им с комерсиални цели е забранено. По въпроси относно използването им, моля вижте раздела „Условия за ползване“ на уеб-страницата на ЦИОС.

© Design MarS

ЦИОС

